

A3&A8. Visie-ontwikkeling gebruik spoorweg en Nieuwe OV-arrangementen Noordoost

Samenvatting

Deze twee visie-ontwikkelingsprojecten zijn samengevoegd tot één project, omdat ze inhoudelijk (naadloos) op elkaar aansluiten. Er is onderzoek gedaan naar nieuwe vervoersconcepten, inclusief de functie van stationslocaties. Mede naar aanleiding van de extra sneltrein Groningen - Leeuwarden. Deze nieuwe mogelijkheden van vervoer moeten ervoor zorgen dat voorzieningen en werklocaties in Noordoost Fryslân goed bereikbaar blijven. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijke visie op openbaar vervoer en doelgroepenvervoer in de regio. Direct daaraan gekoppeld is de opdracht verleend om de mogelijkheden van een Regiecentrale of Mobiliteitscentrale uit te werken. In augustus 2015 is het plan gestart om één Mobiliteitscentrale op te richten. Het oprichten van de mobiliteitscentrale is één van de speerpunten in ANNO II.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, Prorail, busvervoerders en diverse regionale vervoerders.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2015
Totale projectomvang: € 99.000,00
Totaal ANNO bijdrage: € 99.000,00

B2. Visie-ontwikkeling digitale diensten Noordoost

Samenvatting

De regio heeft gezamenlijk een visie opgesteld waarin zowel de fysieke aanleg van glasvezel in de grond en de ontwikkeling van de digitale diensten aan de orde zijn gekomen: hoe gaan we als regio om met de snel verdergaande digitalisering? Er is een beeld geschetst van de internationale, landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van digitale diensten. Door de visie is er een sterke bewustwording in de regio ontstaan over de randvoorwaarden en kansen van digitale ontwikkelingen. Centraal in de visie staat ook rol die de overheid kan en mag spelen zowel in de aanleg als bij het gebruik. Om beter zicht te krijgen op de diverse ontwikkelingen is in samenwerking met het onderwijs een digitale diensten database (nog niet actief) ontwikkeld. Er zal ook in ANNO II veel aandacht zijn voor de beschikbaarheid van goede digitale infrastructuur (glasvezel) en de diverse digitale diensten. Het is een van de belangrijkste voorwaarden voor een goede sociaal economische ontwikkeling in de regio.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, Kabel Noord en ondernemers.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2015
Totale projectomvang: € 20.500,00
Totaal ANNO bijdrage: € 20.500,00

C1. Integrale aanpak demografische uitdagingen Noordoost

Samenvatting

De Themagroep Sociaal en Leefbaar heeft, met het oog op de demografische ontwikkelingen in de regio, in ANNO de ambitie neergelegd om te komen tot regionale afstemming van voorzieningen en een integrale aanpak van demografische uitdagingen. Hiervoor zijn twee projecten uitgevoerd: Regioconsultatie demografische ontwikkelingen en het onder D1 beschreven Voorzieningspreidingsplan. Deze twee tezamen hebben een vervolg gekregen in het project Atlas van Noordoost Friesland. Daarvoor zijn acht interactieve bijeenkomsten georganiseerd voor de diverse maatschappelijke partijen (onderwijs, zorg, sportverenigingen, dorpsbelangen) met als doel draagvlak en bewustwording te creëren en innovatieve oplossingen op te halen. Op 5 september 2015 is een brede regionale afsluitende bijeenkomst geweest waar de uitkomsten teruggekoppeld zijn en met elkaar over spreiding van voorzieningen is gediscussieerd. De informatie uit de Atlas kan gebruikt worden om vervolgstappen te zetten bij keuzes die gemaakt worden rondom diverse voorzieningen in de regio.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, maatschappelijke partijen, ondernemers, onderzoeksinstituten, inwoners, verenigingen, zorg, onderwijs, huisartsen en BZK.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2014 - 2015
Totale projectomvang: € 122.000,00
Totaal ANNO bijdrage: € 43.800,00

Krimp biedt kansen voor samenwerking

Schoolesters voor voortgang onderwijs in No-Fryslân willen niet fusieren

Fransy Oldenhuizen

Dierwâld | Door de verwachte bevolkingskrimp in Noordoost-Fryslân kunnen niet in alle plaatsen voorzieningen als scholen of sportcomplexen gehandhaafd blijven. Maar door dit samen te werken, kunnen de voorzieningen in de regio als geheel wel op peil blijven, waardoor Noordoost-Fryslân een leefbaar gebied blijft.

Dat was een van de conclusies van de deelrijksconferentie van de Atlas van Noordoost-Fryslân, gisteren in de Reuningsin in Dierwâld. Doel van de Atlas was de regio handhaven te bie-

den om met de verwachte bevolkingskrimp om te gaan. Achterbancier Public Reuzer publiceerde gisteren het eindrapport.

Dat verslag is gebaseerd op eigen onderzoek en op gesprekken met inwoners van de regio en professionals op gebieden als zorg, onderwijs, wonen en sport. In reactie op het rapport benadrukten enkele vertegenwoordigers van deze sectoren dat de krimp kansen biedt, maar ook vragen om samenwerking en maatwerk. Oftewel: de regio uit Den Haag werkt lang niet alleen in Noordoost-Fryslân.

Specialisatie
Heerster samenwerking tussen verschillende organisaties nodig, is maakte Mariel Klaverkamp, directeur-voorzitter van CVO Noordoost-Fryslân duidelijk in zijn presentatie

Noordoost-Fryslân biedt straks mogelijk wel alle afdelingen van het vmbo, maar niet meer op alle locaties

over het voortgezet onderwijs. De reuze schoolbesturen in de regio werken nu veel samen en één ding is dat zij uitgangspunt, aldus Klaverkamp. "Wij willen niet fusieren."

Zes dat wel gebeurt – zoals Den Haag wil – dan ontstaan volgens Klaverkamp "één grote schoolbestuur voor bijna heel Fryslân". Samenwerking is echter wel nodig om een goed niveau van onderwijs te behouden.

Dat kan in de toekomst leiden tot een situatie waarbij in Noordoost-Fryslân wel alle afdelingen van het vmbo worden aangeboden, maar niet meer op alle locaties. Die specialiseren en dus de ene locatie heeft agrarisch onderwijs en de andere juist zorg en welzijn. Voor leerlingen die specialisatie willen vinden, dat is niet meer dicht bij huis aangeboden worden, zouden scholen onderling leveringsvervoer moe-

ten regelen. Klaverkamp: "als dat een droombestrijd is, is dat uiteraard tóch Niet."

Ook de boeven van de hant en het twee zonden op die manier gecombineerd kunnen worden. Uitgangspunt daarbij is wel dat leerlingen van de schoollocatie altijd onderwijs dicht bij huis kunnen volgen.

Concurrentie
Die manier van samenwerking binnen een krimpde bevolking beïnvloedt ook de concurrentie tussen scholen, aldus Klaverkamp. "Want als wij groeien, dan heeft iemand anders een probleem. Als wij wellicht niet groeien, dan heeft iemand anders een probleem, maar samen een oplossing zoeken. Als we niet doen, blijft er ook niets over."

▶ Pagina 24

Goed voorziningenniveau vraagt keuzes in NO-Fryslân

Om ondanks de verwachte bevolkingskrimp ook in de toekomst een leefbare regio te blijven moeten er keuzes gemaakt worden in Noordoost-Fryslân. Het eindrapport van de Atlas van Noordoost-Fryslân presenteert drie mogelijke denkrichtingen

Fransy Oldenhuizen

Hierwâld | Meteen voorziningen als scholen, sportcomplexen of recreatie zijn al dan wel in de toekomst niet in alle plaatsen gehandhaafd blijven. Maar door dit samen te werken, kunnen de voorzieningen in de regio als geheel wel op peil blijven, waardoor Noordoost-Fryslân een leefbaar gebied blijft.

Dat was een van de conclusies van de deelrijksconferentie van de Atlas van Noordoost-Fryslân, gisteren in de Reuningsin in Dierwâld. Doel van de Atlas was de regio handhaven te bie-

den, om met de verwachte bevolkingskrimp om te gaan. Achterbancier Public Reuzer publiceerde gisteren het eindrapport.

Dat verslag is gebaseerd op eigen onderzoek en op gesprekken met inwoners van de regio en professionals op gebieden als zorg, onderwijs, wonen en sport. In reactie op het rapport benadrukten enkele vertegenwoordigers van deze sectoren dat de krimp kansen biedt, maar ook vragen om samenwerking en maatwerk. Oftewel: de regio uit Den Haag werkt lang niet alleen in Noordoost-Fryslân.

Specialisatie
Heerster samenwerking tussen verschillende organisaties nodig, is maakte Mariel Klaverkamp, directeur-voorzitter van CVO Noordoost-Fryslân duidelijk in zijn presentatie

Noordoost-Fryslân biedt straks mogelijk wel alle afdelingen van het vmbo, maar niet meer op alle locaties

over het voortgezet onderwijs. De reuze schoolbesturen in de regio werken nu veel samen en één ding is dat zij uitgangspunt, aldus Klaverkamp. "Wij willen niet fusieren."

Zes dat wel gebeurt – zoals Den Haag wil – dan ontstaan volgens Klaverkamp "één grote schoolbestuur voor bijna heel Fryslân". Samenwerking is echter wel nodig om een goed niveau van onderwijs te behouden.

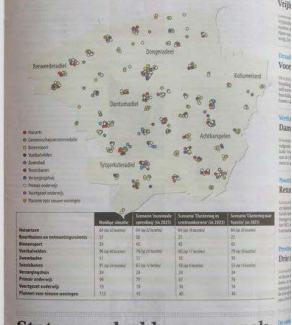
Dat kan in de toekomst leiden tot een situatie waarbij in Noordoost-Fryslân wel alle afdelingen van het vmbo worden aangeboden, maar niet meer op alle locaties. Die specialiseren en dus de ene locatie heeft agrarisch onderwijs en de andere juist zorg en welzijn. Voor leerlingen die specialisatie willen vinden, dat is niet meer dicht bij huis aangeboden worden, zouden scholen onderling leveringsvervoer moe-

ten regelen. Klaverkamp: "als dat een droombestrijd is, is dat uiteraard tóch Niet."

Ook de boeven van de hant en het twee zonden op die manier gecombineerd kunnen worden. Uitgangspunt daarbij is wel dat leerlingen van de schoollocatie altijd onderwijs dicht bij huis kunnen volgen.

Concurrentie
Die manier van samenwerking binnen een krimpde bevolking beïnvloedt ook de concurrentie tussen scholen, aldus Klaverkamp. "Want als wij groeien, dan heeft iemand anders een probleem. Als wij wellicht niet groeien, dan heeft iemand anders een probleem, maar samen een oplossing zoeken. Als we niet doen, blijft er ook niets over."

▶ Pagina 24

D1. Regionale afstemming voorzieningen - voorzieningspreidingsmodel

Samenvatting

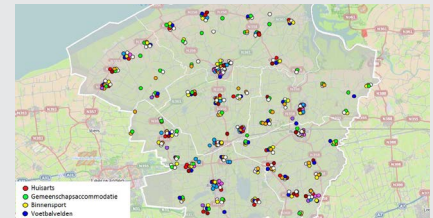
In 2012 is een regioconsultatie gestart met diverse regionale partners die te maken hebben met de demografische veranderingen die in de regio gaan plaatsvinden. Als vervolg op dit traject is met de RUG en Public Result een onderzoek gedaan om inzichtelijk te maken wat de demografische ontwikkelingen voor gevolgen gaan hebben. Hoeveel inwoners in welke leeftijdscategorie heeft de regio en welke voorzieningen zijn er op dit moment? Maar wat zijn de prognoses rondom inwonersaantal en samenstelling in 2020 en 2030? En hoeveel basisscholen, zwembaden, sporthallen heb je dan theoretisch nodig? Wat verdwijnt er dan op termijn en waarin is dan een tekort? Het resultaat is een rapport 'Naar een regionaal spreidingsmodel Noordoost Fryslân 2020-2030' met daarin een analyse van de bevolkingsontwikkeling en modellen van het benodigde aantal voorzieningen.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, Rijksuniversiteit Groningen, ondernemers, inwoners, maatschappelijke partijen o.a. zorg, onderwijs en wonen.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2014
Totale projectomvang: € 49.735,00
Totaal ANNO bijdrage: € 36.250,00
(inclusief pMJP)

F1. Integrale Aanpak Lauwersmeergebied

Samenvatting

Met alle partijen rondom het Lauwersmeer is een visie en een uitvoeringsplan gemaakt voor het Lauwersmeergebied. Om zo de recreatieve mogelijkheden van het gebied te versterken. Op basis van dit plan, 'Lauwersmeer op Koers', zijn concrete projecten opgestart, waaronder het project 'Rondje om het Lauwersmeer'. Voor de uitvoering hiervan is geld vanuit de zogenaamde Quick Win middelen (een extra provinciale bijdrage) beschikbaar gekomen. Dankzij deze bijdrage en een Waddenfonds aanvraag is in mei 2016 met de uitvoering gestart.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, provincie Groningen, gemeenten De Marne, Dongeradeel, en Kollumerland c.a. en de diverse regionale partijen waaronder de klankbordgroep Lauwersmeer

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2015
Totale projectomvang: € 80.000,00
Totaal ANNO bijdrage: € 20.000,00

F1a. Integrale Aanpak Lauwersmeergebied - Parels en Parelsnoeren

Samenvatting

Naast het plan voor het Lauwersmeergebied 'Lauwersmeer op Koers' (zie F1), is ook een deelonderzoek uitgevoerd om te kijken waar de recreatieve kansen aan de Friese kant van het Lauwersmeergebied liggen. In het rapport 'Noardeast Fryslân TOP lokaasje tusken de marren' (Parels en Parelsnoeren) worden de resultaten daarvan gepresenteerd. Allereerst worden daarin vier 'fiersichten' beschreven: de Hoek van de Bant, Ezumazijl, Dokkumer Nieuwe Zijlen en Kollumeroord. De fierzichten zijn toekomstbeelden vande manier waarop deze 'parels' zich zouden kunnen ontwikkelen. Deze vier locaties zijn verbonden met meer dan 25 andere parels in Noordoost Fryslân. De parelsnoeren zijn ontstaan door de verbinding van landschappelijke, cultuurhistorische en economische potenties van deze parels. De uitdaging is nu om deze parelsnoeren tussen Lauwersmeer en de Fryske Marren beter te benutten, om zo de toerist te verleiden langer te verblijven en meer te besteden in Noordoost Fryslân. EDe vier eerder benoemde parels meegenomen zijn in het Uitvoeringsprogramma Stuurgroep Lauwersmeer (F1).

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten Dongeradeel en Kollumerland c.a., diverse maatschappelijke partijen rondom het Lauwersmeer, betrokkenen bij Waterrecreatievisie en ONOF.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2013
Totale projectomvang: € 17.500,00
Totaal ANNO bijdrage: € 17.500,00

F7. Noordoost aan het Wad

Samenvatting

Het visie-ambitieproject Noordoost aan het Wad brengt samenhang en focus in de vele initiatieven in het Waddengebied. Het beoogt het Waddengebied te ontsluiten voor natuurbeleving, cultureel besef en toerisme en recreatie om Noordoost Fryslân een economische impuls te geven. Verwachte oplevering: 2016.

Concrete projectresultaten in stappen:

I. Regie op het Wad door een heldere inventarisatie van projectinitiatieven met betrekking tot het Waddengebied en het creëren van draagvlak. Het gaat hier nadrukkelijk om een integrale benadering.

II. Wad in Noordoost Fryslân: Een integrale visie op het Waddengebied in Noordoost Fryslân, met een selectie van haalbare projecten waarvoor een uitvoeringsplan wordt opgesteld.

III. Noordoost Fryslân buitendijks: Het project moet leiden tot praktische uitvoeringsplannen voor enkele geselecteerde projecten.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, diverse stakeholders rondom het Wad met een sterke verbinding richting partijen die betrokken zijn bij de koepelaanvraag NOF voor het Waddenfonds.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2015 - 2016

Totale projectomvang: € 37.500,00

Totaal ANNO bijdrage: € 37.500,00

Foto: Simon Bosma

G1. Regionale aanpak Recreatie Noordoost Fryslân, waterrecreatie

Samenvatting

In 2013 is het 'Toekomstbeeld en strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025' opgesteld. De visie heeft als titel 'Land en water verbonden'. Het is in Noordoost Fryslân waar cultuur de wal raakt en de natuur vol water zit. De rapportage bestaat uit een visie, projectenboek en themakaart. Betrokken partijen hebben voor ogen dat in 2025 Noordoost Fryslân op de kaart staat als aantrekkelijk watersportgebied. Het vaarwegennetwerk is in 2025 op orde en kenmerkt zich door een dicht netwerk van vaarten en kanalen. Het heeft een sterke verbinding met de cultuur en natuur in het achterland. Een vaargebied bij uitstek voor de sloepenvaarder en de zogenaamde campervaarder. Gemeenten en provincie zien (economische) kansen voor een gezamenlijke aanpak. De basis voor vervolg ligt bij de uitvoering van projecten en initiatieven die al in voorbereiding zijn en het verder uitwerken en uitvoeren van het projectenboek. De beleidsmedewerkers Recreatie en Toerisme NOF vervullen een coördinerende en faciliterende rol in het actueel houden van het projectenboek en bij de uitvoering van projecten.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, (water) recreatieondernemers, Hiswa, De Marrekrite, SEFF, Watersportverenigingen, Sportvisserij Fryslân, Dorpsbelangen, terrein beherende instanties, Wetterskip Fryslân en ONOF.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2013
Totale projectomvang: c.a. € 45.000,00
Totaal ANNO bijdrage: €22.882,00

‘Land en water verbonden’
Projectenboek Waterrecreatie Noordoost Fryslân

H1. Better Wetter

Samenvatting

Better Wetter is geïniteerd door adviesbureau Altenburg & Wymenga en de Kenniswerkplaats en is inmiddels een breed regionaal gedragen project. Het is een belangrijk project, omdat de regio voor de (nabije) toekomst veel water-gelateerde opgaven op zich af ziet komen. Denk hierbij aan de waterproblematiek van veenweiden, waterberging en verdroging en de gebiedsaanpak van de vereniging Noardlike Fryske Wâlden. Voor Noordoost Fryslân is het ontwikkelen van nieuwe gewassen en (streek)producten binnen Better Wetter belangrijk voor bijvoorbeeld de werkgelegenheid. Dit zorgt voor nieuwe kansen voor de inwoners van de regio. In het 'Brûsplak Bûtefjild' bij Feanwâlden werken studenten aan onderzoeksprojecten, zoals het maken van biolaminaat van lisdodden (stjonsigaren) en het vermarkten van producten zoals veenmos. Er wordt gezocht naar structurele (Europese) financieringsmogelijkheden om alle ambities binnen Better Wetter te kunnen realiseren. Better Wetter is één van de speerpunten in ANNO II.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, Wetterskip Fryslân, Kenniswerkplaats, Noardlike Fryske Wâlden, Nordwin College, Hogeschool Van Hall Larenstein, Kenniswerkplaats, Friese Milieufederatie, adviesbureau Altenburg & Wymenga, agrarische ondernemer, gebiedscommissie Butefjild en Wetterwalden.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2014 - 2016
Totale projectomvang: € 84.500,00
Totaal ANNO bijdrage: €72.500,00

H3. Versterken Ondernemersnetwerken

Samenvatting

Ondernemers in de regio hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan een beleidsnotitie Ondernemersnetwerken maar aan een uitvoeringsprogramma. De urgentie voor een economisch actieplan is groot, gelet op de economische ontwikkeling van de regio. De Ondernemers Federatie Noordoost Fryslân (ONOF) en de gemeenten hebben een driejarig programma ontwikkeld, waarin op verschillende manieren is bijgedragen aan de kennisontwikkeling en netwerkversterking van zowel aangesloten als niet aangesloten ondernemers en ondernemersverenigingen. Er zijn onder andere bijeenkomsten georganiseerd over thema's als: Bedrijf en social media, export, starters, innovatie, duurzaamheid/MVO, export, detailhandel, recreatie/toerisme etc.

Verschillende bedrijven, zoveel mogelijk uit de regio, deelden hun kennis en zijn actief betrokken geweest bij de organisatie van deze bijeenkomsten. De afgelopen jaren is het aantal aangesloten ondernemersverenigingen flink gegroeid is en de ONOF heeft een sterkere positie in Noordoost Fryslân gekregen.

Betrokken partijen

Gemeenten, provincie Fryslân, ONOF, Kamer van Koophandel, MKB Noord, ondernemers, ambassadeurs, starters, zzp'ers, detailhandel, onderwijs, Gouden Driehoek, Kenniswerkplaats, Bedrijvenscentrum Dokkum, Innovatiehuis Lauwersdelta en VNO NCW.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2013 - 2015
Totale projectomvang: € 37.500,00
Totaal ANNO bijdrage: € 37.500,00

J3. Aanpak ambities leren en werken

Samenvatting

In het kader van de provinciale subsidieregeling 'Talint foar Fryslân' heeft de regio de krachten gebundeld. Binnen dit project zijn een aantal pas-afgestudeerde mbo'ers, hbo'ers en wo'ers werkzaam geweest bij verschillende bedrijven. Daarbij moesten zij minimaal 100 uur deelnemen aan een opleidingsprogramma. Dankzij een goede samenwerking met de ondernemers (via de ONOF en andere ambassadeurs), konden 66 van de 175 trainees aan de slag in onze regio. Vanuit het samenwerkingsverband Netwerk Noordoost (ANNO) zijn de ondernemers gefaciliteerd met de aanvragen en aanbieden van het opleidingsplan.

In samenwerking met de ondernemers en Werkpleinen NEF en De Wâlden is werkgevers aangeboden om hun trainees (kosteloos) aan het regionaal opleidingsplan vanuit ANNO deel te nemen. Hierin stonden tal van trainingen die grotendeels werden gegeven door mensen uit het netwerk in de regio. Door 31 trainees is van dit aanbod gebruik gemaakt.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, ONOF, ANNO, ondernemers.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2013 - 2015

Totale projectomvang: € 9.291,00

Totaal ANNO bijdrage: € 9.291,00

K1. Aanpak Duurzaam Noordoost

Samenvatting

Door het opstellen van de duurzaamheidsvisie en uitvoeringsplan zijn kansrijke doelstellingen vertaald naar concrete projecten. De visie en het uitvoeringsprogramma zijn opgesteld naar aanleiding van diverse regionale bijeenkomsten waar tal van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen aan deel hebben genomen. Er is onderscheid gemaakt in vier ontwikkelingslijnen:

1. duurzame woningbouw,
2. duurzame energie,
3. duurzame mobiliteit en
4. duurzaam ondernemen.

De visie is in november 2013 vastgesteld. Direct daaraan gekoppeld is ook gestart met een aantal projecten, zoals het project 'Maak geld met energie'. De uitvoering van dit onderdeel is een samenwerking tussen onder andere overheden en de ONOF. Concrete projecten uit het uitvoeringsplan zijn bijvoorbeeld zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed, lokale coöperaties, duurzame energie, KoploperKans en energie in maatschappelijk vastgoed. Binnen ANNO II zijn duurzaamheid en energietransitie speerpunten.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, Wetterskip Fryslân, inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners, Noardlike Fryske Wâlden en Friese Milieu Federatie.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2013
Totale projectomvang: € 37.500,00
Totaal ANNO bijdrage: € 36.152,00

Maak Geld Met Energie

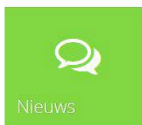
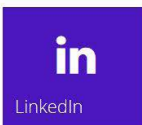
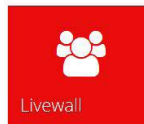
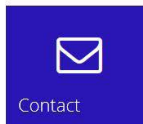
maak geld
met energie

twitter

facebook

*Meer investeringen in duurzame energie bij
bedrijven door bekendheid economische
voordelen.*

— Duurzame energie.

Maak Geld Met Energie - Stichting Synnovem

Duurzaamheid in Noordoost Fryslân
Visie, **CONCEPT**

Mei inoar, mei betrouwen en kriich wurkje oan in duorsum Noardeast!
(vanuit volle overtuiging werken wij samen, met vertrouwen en lef aan een duurzaam Noordoost Fryslân!)

Samenwerkende gemeenten in Noordoost
Septen

Duurzaamheid in Noordoost Fryslân
Uitvoeringsplan **CONCEPT**

Mei inoar, mei betrouwen en kriich wurkje oan in duorsum Noardeast!
(vanuit volle overtuiging werken wij samen, met vertrouwen en lef aan een duurzaam Noordoost Fryslân!)

Samenwerkende gemeenten in Noordoost Fryslân
September 2013

N1. Regiomarketing Verbreed

Samenvatting

Dit project heeft aan de wieg gestaan van een organisatieverandering van de regiomarketing in Noordoost Fryslân (projectblad N2). Onderzocht is hoe ondernemers en gemeenten het beste inhoudelijk en organisatorisch inhoud kunnen geven aan de (toeristische) marketing en het gastheerschap in de regio. Uitgangspunt was dat de initiatiefrol en verantwoordelijkheid vooral bij de ondernemers kwam te liggen. De resultaten zijn beschreven in de rapportage “Verbinden en bouwen aan regiomarketing en gastheerschap Noordoost Fryslân”. In 2014 is de stichting RMT (RegioMarketingToerisme) opgericht: een overkoepelende organisatie voor en door toeristische ondernemers. De stichting brengt de verschillende initiatieven rondom marketing en gastheerschap in Noordoost Fryslân bij elkaar en werkt samen met Merk Fryslân. Het nieuwe organisatiemodel functioneert goed en is een voorbeeld voor andere regio's in Fryslân. De regiomarketingactiviteiten rondom wonen en werken worden onder ‘Dwaande’ door de gemeenten en ondernemersverenigingen verder doorgezet.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, VRA, toeristische ondernemers, TOOL, Uytland ondernemers, Markant Friesland, Gastengilde, ONOF, Noardlike Fryske Wâlden en Dwaande ambassadeurs.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2013 - 2014
Totale projectomvang: € 37.500,00
Totaal ANNO bijdrage: € 35.956,00

HET WADDENGEBIED
van Noordoost Friesland

IN DIT MAGAZINE

- Fiets- en wandelroutes langs de kust, terpen en het Lauwersmeer
- Bucketlist voor kinderen
- Speciaal Dokkum katern met Bonifatiusroute
- Extra: Typysk Frysk!

GRATIS
bewaar-
exemplaar!

www.friesland.nl
f www.facebook.com/eropuit.in.noordoost.friesland

Foto: Marcel Copini

[Home](#) ▾[Er op uit](#) ▾[Routes](#) ▾[Natuur](#) ▾[Water](#) ▾[Dokkum](#)[Friesland](#)[Friesland](#)[Friesland](#)[Friesland](#)[Friesland](#)[Friesland](#)[Friesland](#)[Friesland](#)[Friesland](#)

Welkom in meest authentieke regio van Nederland

Haal uw natuur- en cultuurhistorische
hart op!

→ Altijd iets te doen! Bekijk de actuele evenementenkalender!

📍 Elfstedenstad Dokkum

✓ Top 20 kinderen

✓ Top 10 natuuractiviteiten

B1. Pilot Breedband Glasvezel Noordoost

Samenvatting

De Pilot Breedband Glasvezel Noordoost is gericht op de realiseren van een toekomstvast digitaal netwerk in Achtkarspelen. In het begin is er ingezet op een zakelijk netwerk wat een hoofdring door de hele gemeente zou leggen, waar later dorpen zich op aan zouden kunnen sluiten. Uiteindelijk bleek dit plan niet rendabel om uitgevoerd te kunnen worden. Er is vervolgens een focus gelegd op uitvoering van het glasvezelproject in Surhuisterveen. Daarna is de gemeente Achtkarspelen gaan onderzoeken of het mogelijk is om zelf een nadrukkelijke rol te spelen bij de aanleg van glasvezel. De gemeente werkt nu een businesscase uit waarin heel Achtkarspelen wordt voorzien van glasvezel. Deze businesscase betreft twee gebieden: wit en grijs. Voor de invulling van de witte gebieden wordt samengewerkt met het Breedbandloket van de provincie Fryslân. Voor de inzet in de grijze gebieden is een onderzoek gestart naar de rol die de gemeente juridisch gezien hier mag nemen. Onderdeel van het project is ook het actief stimuleren van de scholen in Achtkarspelen om, in samenwerking met het Breedbandloket te werken aan een verbetering van de digitale bereikbaarheid van het onderwijs.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeente Achtkarspelen, onderwijs en ondernemers.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2013 - 2016

Totale projectomvang: € 194.237,00

Totaal ANNO bijdrage: € 92.500,00

B3. Dorpshuis nieuwe stijl

Samenvatting

Het project Dorpshuis Nieuwe Stijl is gericht op de sociale vitaliteit van het platteland, met het doel om een aantal welzijns- en zorgvoorzieningen terug te brengen in het dorp. Dat is gedaan door middel van de mogelijkheden die ICT en andere technologieën bieden.

Op www.WeHelpen.nl kunnen inwoners vanuit huis verschillende zaken regelen, zoals: onderlinge hulp vragen, boeken lenen van elkaar en van de bibliotheek en beeldbellen. Daarnaast is er ook een programma waarmee inwoners in contact kunnen komen met de thuiszorg, huisarts of apotheek. Ook de activiteitenkalender, het dorpsnieuws en een overzicht van verenigingen en praktische informatie is er te vinden. Dit portaal is gratis beschikbaar voor andere dorpen en mag doorontwikkeld worden (open source) en er is een handleiding beschikbaar voor nieuwe gebruikers (dorpsbelangen). Voorheen was deze applicatie alleen beschikbaar op een fysieke inlooplek met PC. Later is deze opgeheven omdat het dorpsportaal thuis gebruikt kan worden.

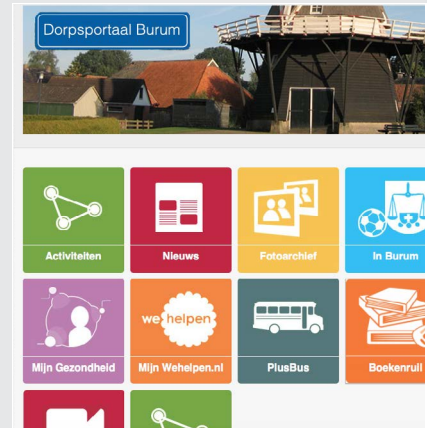
Het project is mede gefinancierd vanuit het Europese project Vital Rural Area.

Betrokken partijen

Gemeente Kollumerland c.a., VRA, provincie Fryslân en inwoners Burum.

Looptijd

Looptijd project: 2011 - 2013

C2. Kansen in Kernen (KIK)

Samenvatting

Als De Centrale As er ligt, kan de huidige route door de dorpen Damwâld, Feanwâlden, De Falom, Hurdegaryp, Burgum en Garyp worden afgewaardeerd. Dit biedt kansen om de verkeersveiligheid en leefbaarheid van die zes kernen te vergroten. Kansen om de huidige weg anders in te richten, socialer te maken, groener en stiller. De weg die soms jarenlang als scheidslijn door het dorp liep kan nu weer een verbinding worden. Om dit soort kansen te kunnen benutten hebben de gemeenten Tytsjerksteradiel en Dantumadiel en de provincie Fryslân in overleg met de inwoners van de dorpen nieuwe inrichtingen van het dorp gemaakt. Een project met de toepasselijke naam 'Kansen in Kernen'. Inmiddels is het eerste KIK project in Garyp klaar. Samen met het dorp is een plan ontwikkeld wat nu wordt uitgevoerd. De planning van KIK wordt bepaald door de planning van De Centrale As. Pas als De Centrale As klaar is, kan worden begonnen met de aanpak van het betreffende dorp. In alle andere dorpen is gestart met de voorbereiding.

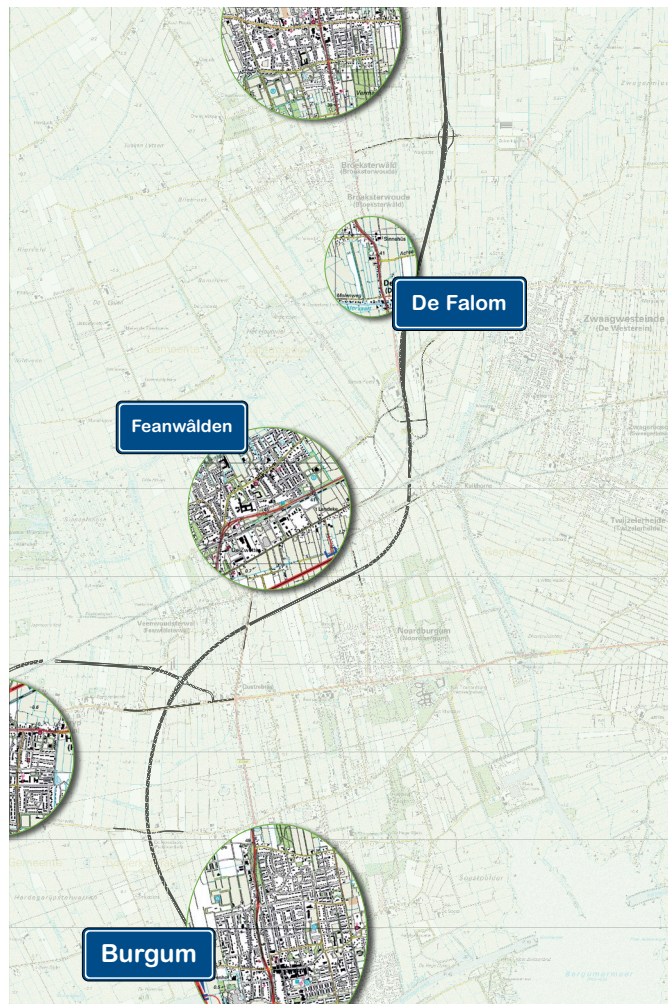
Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten Dantumadiel en Tytsjerksteradiel en inwoners en dorpsbelangen uit deze dorpen.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2014 - 2017
Totale projectomvang: ca. € 22.000.000,00
(fase 1: € 6.400.000,00)
Totaal ANNO bijdrage: € 3.200.000,00

C4. Experimenten krimp Noordoost Fryslân: Beschermd Dorpsgezichten Dongeradeel

Samenvatting

Het project DorpsOntwikkelingsMaatschappijen (DOM's) is er op gericht om de leefbaarheid in kleine kernen te behouden en te versterken. Het is als experiment gestart in de gemeente Dongeradeel in vier dorpen met een beschermd dorpsgezicht: Holwerd, Ee, Metslawier en Paesens/Moddergat. De dorpsbewoners zetten zich in om de eigen omgeving leefbaar te houden. Met als belang dat de karakteristieke kenmerken van het dorp behouden blijven en impulsen voor leefbaarheid gezamenlijk worden opgepakt. Dit kan worden ondersteund door het verlenen van een subsidie of lening aan de eigenaar van een karakteristiek pand. Daarnaast wordt binnen het project ondersteuning gegeven voor het aanpassen/verbeteren van openbare ruimten. In 2016 wordt een plan van aanpak geschreven hoe dit project kan worden uitgerold naar andere dorpen met een vergelijkbare problematiek.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeente Dongeradeel, lokale DOM's, DOM-Koepel, inwoners van de dorpen, Platform 31, Ministerie van BZK.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2016
Totale projectomvang: € 1.500.000,00
Totaal ANNO bijdrage: € 750.000,00

D4/G6. Kollum Watersportdorp

Samenvatting

Vanwege het integrale karakter van de ontwikkeling van Kollum zijn twee afzonderlijke ANNO-projecten samengevoegd tot één aanvraag. Het gaat dan om de projecten Ontwikkeling Kollum (D4) en Kollum Watersportdorp (G6). Dit programma levert een bijdrage aan de ontwikkeling van Kollum als een sterke kern in de regio. Daarnaast is er de ambitie om Kollum te ontwikkelen op het gebied van de watersport. Met de profilering als watersportdorp wordt geprobeerd het toerisme in de regio te stimuleren en een impuls te geven aan de economie.

Als onderdeel van dit project zijn onder andere bruggen verhoogd en opgeknapt, is de vaarroute door Kollum verbeterd, is een aantal infrastructurele verbeteringen doorgevoerd rondom het centrum en is de walbeschoeiing opgeknapt. Belangrijk voor de economische impuls zijn ook de extra aanlegplaatsen bij het centrum van Kollum.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeente Kollumerland c.a., inwoners en ondernemers.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2016

Totale projectomvang: c.a. € 4.000.000,00

Totaal ANNO bijdrage: € 2.000.000,00
(inclusief pMJP)

Fietsbrug 2+3 Nieuwpad

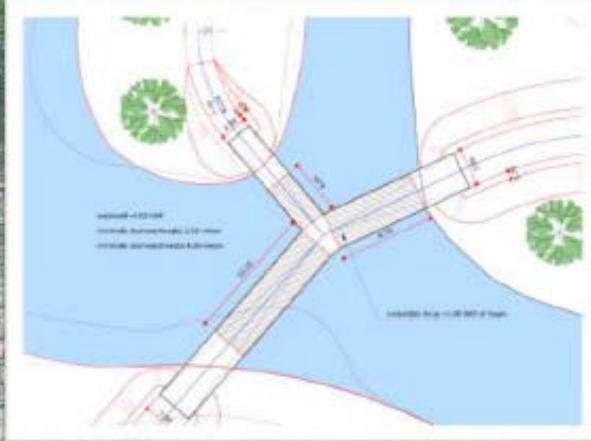
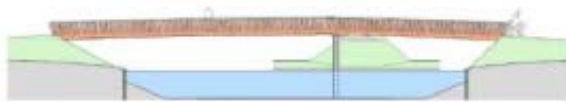

Foto: Kollumer Courant

D5. Ontwikkeling Buitenpost

Samenvatting

De ontwikkeling van het centrum van Buitenpost kent een aantal deelgebieden: het centrum, de Voorstraat, het stationsgebied en het gebied van en rondom de Kruidhof. Dit project heeft als doel de woon- en voorzieningenfunctie van Buitenpost te versterken. Inmiddels is de Voorstraat volledig opgeknapt en is er begonnen met het Stationsgebied, het centrum en de Jeltingalaan. Het plan wordt, vanwege de financiële mogelijkheden en om overlast voor omwonenden te beperken, in fases uitgevoerd. De planning van de ontwikkelingen van de Kruidhof is afhankelijk van de Europese aanvraag voor extra cofinanciering, wat tot extra kansen voor de Kruidhof kan leiden.

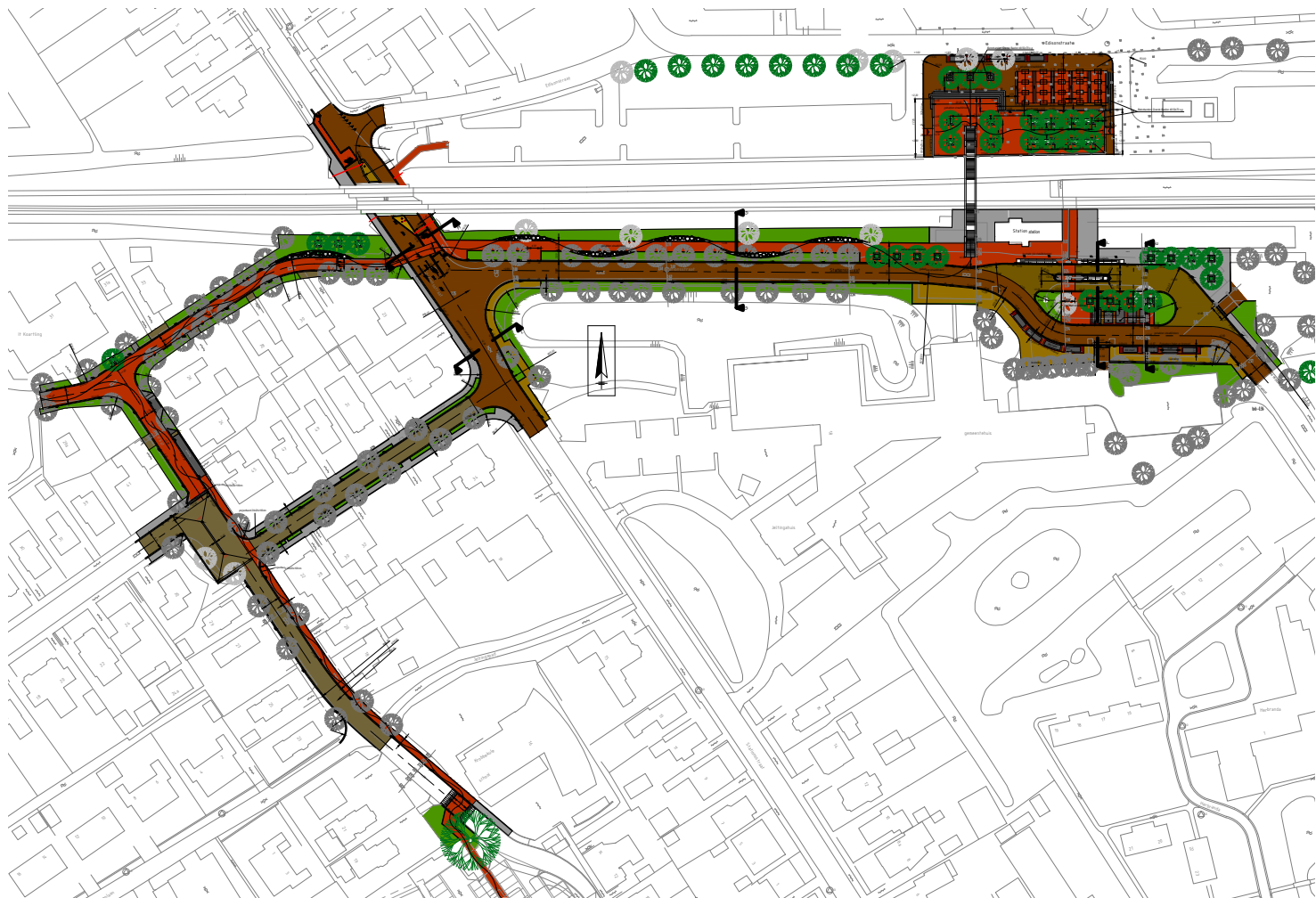
Betrokken partijen

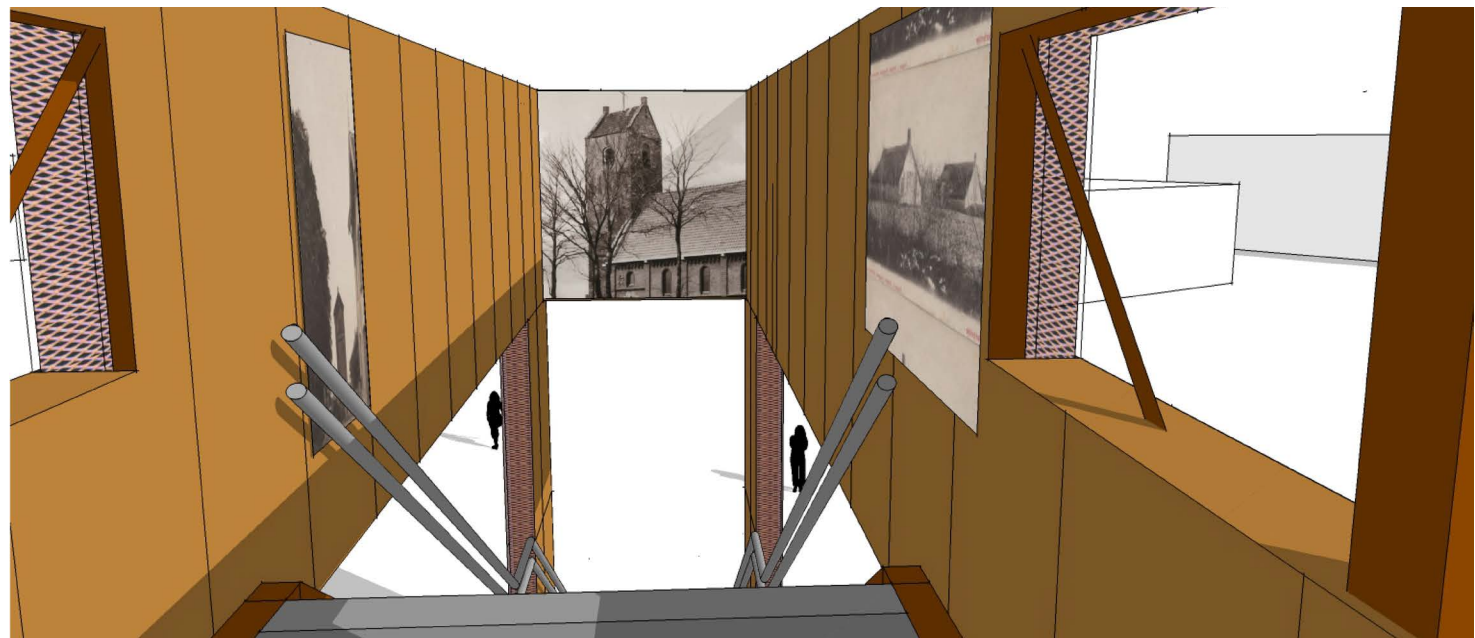
Provincie Fryslân, gemeente Achtkarspelen, NS-poort, Prorail, bewoners en bedrijven.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2014 - 2017
Totale projectomvang: ca. € 8.300.000,00
Totaal ANNO bijdrage: €4.000.000,00

D6. Ontwikkeling Feanwâlden Transferium

Samenvatting

De ontwikkeling van het dorp Feanwâlden is onderverdeeld, voor wat de inzet van ANNO-middelen betreft, in het Transferium en Place Keeping. De ontwikkeling van Transferium wordt volledig integraal opgepakt met het project Kansen in Kernen. Het onderdeel Transferium betreft de herinrichting van het stationsgebied van Feanwâlden. De voorbereidingen hiervan zijn in volle gang. De definitieve uitvoeringsplanning hangt nauw samen met de planning van de aanleg van De Centrale As.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeente Dantumadiel, Prorail, projectbureau De Centrale As, omwonenden en dorpsbelang

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2016
Totale projectomvang: ca. € 5.557.194,00
Totaal ANNO bijdrage: €1.800.000,00

D6. Ontwikkeling Feanwâlden Place Keeping

Samenvatting

De ontwikkeling van Feanwâlden is onderverdeeld, voor wat de inzet van ANNO-middelen betreft, in het Transferium en Place Keeping. Door middel van Placekeeping is onderzocht hoe inwoners samen met betrokken partijen hun eigen dorp kunnen runnen. Het gaat daarbij om ruimtelijke, sociale, culturele en economische aspecten, die samen bepalend zijn voor de leefbaarheid van het dorp. Het traject is opgeknipt in fasen. Na de eerste fase, waarin via interviews door eigen inwoners, geïnventariseerd is wat de kansrijke initiatieven zijn, is besloten geen vervolg aan het project te geven. Deze beslissing was ingebouwd in het projectvoorstel ANNO. Na deze eerste fase is er daarom geen vervolgaanvraag bij ANNO ingediend.

Betrokken partijen

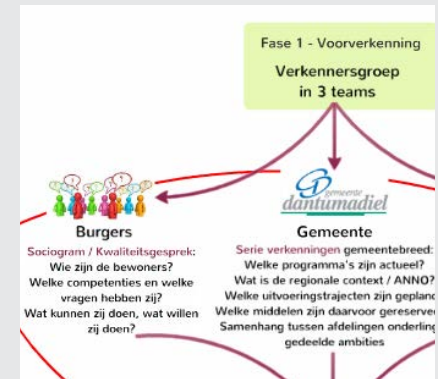
Gemeente Dantumadiel en inwoners Feanwâlden.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2013 - 2015

Totale projectomvang: ca. € 625.00000

Totaal ANNO bijdrage: € 22.750,00

D7. Ruimtelijke ontwikkeling westzijde Dokkum

Samenvatting

Voor de ruimtelijke ontwikkeling van de westkant van Dokkum is een haalbaarheidsonderzoek gedaan. Dit onderzoek heeft inzicht gegeven in de mogelijkheden voor het realiseren van synergievoordelen (werk met werk) en potentiële aanbestedingsvoordelen in verband met de uitvoeringswerkzaamheden rond De Centrale As, Sud Ie en gemeentelijke projecten. Daardoor kan er aan de westzijde van Dokkum mogelijk een aantal aanvullende werkzaamheden worden uitgevoerd om zo nog meer kwaliteit te kunnen toevoegen aan deze projecten in Dongerdadeel. De uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek zijn gebruikt bij het invullen van deze koppelkansen.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân en gemeente Dongerdadeel.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2013

Totale projectomvang: € 339.297,00

Totaal ANNO bijdrage: € 169.649,00

E1. Bedrijventerreinenconvenant

Samenvatting

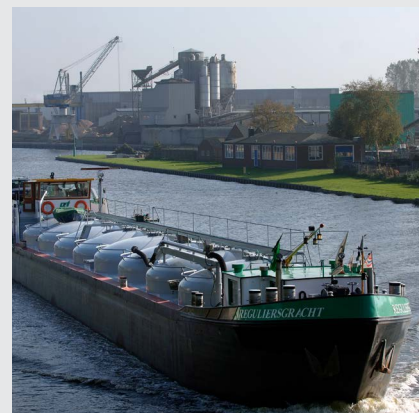
Samen met de provincie Fryslân hebben de betrokken gemeenten als eerste regio in Nederland de uitdaging van regionale afspraken over bedrijventerreinen opgepakt. Belangrijke aanleiding was het feit dat de gemeenten, gelet op de ontwikkelingen rondom bedrijfshuisvesting, een gezamenlijke visie en gezamenlijke afspraken noodzakelijk vonden. Daarbij is ook gekeken naar de beschikbaarheid van kavels op de bestaande bedrijventerreinen en welke mogelijkheden er zijn om verouderde bedrijventerreinen op te knappen. Er zijn ook afspraken gemaakt over een gemeenschappelijk uitgifteprotocol, grondprijsmethodiek, revitalisering en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, de kwaliteit van bedrijventerreinen en de marketing. Het gemeenschappelijke bedrijventerreinenbeleid is onderdeel van het Sociaal Economisch Masterplan van Netwerk Noordoost en is gelijktijdig met het SEM opgesteld. In 2016 wordt het convenant geactualiseerd.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Kollumerland c.a., Dongeradeel en Tytsjerksteradiel.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2010 - heden

F4. Súd Ie

Samenvatting

De Sud Ie is een oude zee-arm die loopt van het Lauwersmeer naar Dokkum.

Bij dit project gaat het om het herstel en bevaarbaar maken van de Sud Ie voor DM-klasseboten in samenhang met de ontwikkeling van watersportstad Dokkum. Er wordt door verschillende regionale partijen samengewerkt bij het realiseren van alle ecologische maatregelen, de kosten voor Waterfront Dokkum, diverse werkzaamheden aan de noordelijke stadsgracht, het ophogen van een aantal bruggen ten behoeve van de Centrale As en de meerkosten van de werkzaamheden aan de sluis bij Ezumazijl. De einddatum van deze fase van het project is 31 december 2017. In eerste instantie zou het gehele project worden uitgevoerd. Echter bij de aanvraag van het project bij het Waddenfonds bleek vooreerst slechts fase 1 haalbaar. De beschikbare ANNO middelen hiervoor zijn provinciaal gereserveerd voor de volgende fase.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeente Dongeradeel, recreatie ondernemers, Wetterskip Fryslân en inwoners.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2013 - 2017 (fase 1)
Totale projectomvang: € 24.300.000,00
Totaal ANNO bijdrage: € 4.300.000,00
(€ 3.700.000,00 gereserveerd voor de volgende fase)

Súd Ie en Wetterfront

Ervaren van Dokkum naar meer

Súd Ie

Het bevaarbaar maken van de Súd Ie gaat gepaard met de aanleg van vispassages en het ecologisch inrichten van oeverzones. Zo ontstaat er een unieke vaarroute van Dokkum naar het Lauwersmeer. De opwaardering is daarmee een plus voor mens en dier en wordt mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Waddenfonds. Het onderdeel Súd Ie wordt in fases uitgevoerd.

De kaart

Op de kaart vindt u belangrijke deelprojecten voor de Súd Ie.

1 t/m 15

Varen - blauw

1. Optimaliseren sluisen
2. Ophogen bruggen Fugellan
3. Brug De Centrale As ophogen en verbreden
4. Baggeren en vergraven Súd Ie
9. Beschoeiing Súd Ie

Natuur - groen

5. Aanleg paat- en opgroei gebieden
6. Aanleg vispassage Wetsens
7. Kleinschalige inrichtingsmaatregelen Jouswiersterpolder (gebied Staatsbosbeheer)
8. Natuurvriendelijke oevers
10. Waterberging De Kolken Noord
11. Inrichting en ontsluiting De Kolken voor vis
12. Aanleg vispassage Anjumer Kolken
13. Vervanging duikers (gebied It Fryske Gea)
14. Aanleg vispassage Ezumazijl (in sluis)
15. Bochtjesplaat (gebied Staatsbosbeheer)

F5. Gebiedsontwikkeling Skûlenboarch

Samenvatting

Door dit project is de ontsluiting van industrieterrein Skûlenboarch in de gemeente Tytsjerksteradiel aanzienlijk verbeterd. Door een intensieve samenwerking tussen de provincie, de gemeenten Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen en VOF Heechsân is een nieuwe ontsluitingsweg gerealiseerd. In het verlengde van de ontsluitingsproblematiek zijn ook andere belangen en ambities in het gebied meegenomen, zoals de aanleg van een rotonde en een dagrecreatiestrand, zandwinning, aanleg van een watergebonden industrieterrein aan de noordzijde van het PM-kanaal en de brugproblematiek Skûlenboarch in Kootstertille. De nieuwe ontsluitingsweg is op 8 januari 2016 feestelijk geopend. In 2016 wordt nog gewerkt aan het doortrekken van deze weg zodat de ontsluiting minder afhankelijk is van de niet altijd optimale bereikbaarheid via de brug.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten Tytsjerksteradiel Achtkarspelen en ondernemers.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2014 - 2016

Totale projectomvang: € 3.300.000,00

Totaal ANNO bijdrage: € 1.145.000,00

G4. Informatiepunten Noardlike Fryske Wâlden

Samenvatting

Op 23 mei 2013 onthulde gedeputeerde Johannes Kramer bij Stania State in Oentsjerk de eerste picknickbanken. Om toeristen en inwoners te laten zien hoe mooi en uniek ons Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden is, zijn er elf picknickbanken ontworpen. Deze zijn allemaal voorzien van een interactief, kleurrijk tafelblad met de Falkplankaart met informatie over de omgeving. Gericht op zowel toeristen als inwoners van het gebied. De banken staan op locaties waar de verscheidenheid van het landschap goed naar voren komt, informatievoorziening veelal al aanwezig is (bijvoorbeeld een museum) en bezoekers via het tafelblad en QR codes een beeld krijgen van hoe bijzonder dit stukje Fryslân is. Naast Stania State zijn de picknickbanken te vinden bij Museum De Sûkereij in Damwâld, Landbouwmuseum De Brink in Veenklooster, Jachthaven De Rijd in Kollum, Botanische tuin De Kruidhof in Buitenpost, De Spitkeet in Harkema, Paviljoen De Leyen in Rottevalle, Passantenhaven de Komerck in Eastermar, Streekmuseum-Volkssterrenwacht in Burgum, De Zilveren Maan in De Westereen en Jachthaven Oudega in Oudega (sm).

Betrokken partijen

Noardlike Fryske Wâlden, Staatsbosbeheer, gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Tytsjerksteradiel, Kollumerland c.a., Smallingerland en Provincie Fryslân.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2014
Totale projectomvang: € 45.000,00
Totaal ANNO bijdrage: € 22.500,00
(inclusief pMJP)

J4. De Kenniswerkplaats Noordoost

Samenvatting

Voor een goede regionale ontwikkeling is samenwerking tussen overheid en onderwijs noodzakelijk. De regio heeft daarom met diverse onderwijsinstellingen de Kenniswerkplaats Noordoost Fryslân opgericht. De Kenniswerkplaats is een leer-, onderzoeks- en werkgemeenschap. Doel is om op programmatische wijze een koppeling te maken tussen de vraagkant van de overheid, ondernemers en organisaties in de regio en de kenniskant van het onderwijs. De afgelopen programmaperiode heeft de Kenniswerkplaats een ontwikkeling doorgemaakt: de Waddencampus is opgericht en er is nauwe aansluiting gevonden bij het Kennis- en Innovatiecentrum Noordoost Fryslân (Lauwersdelta) in Buitenpost. Vooral het groene onderwijs is sterk vertegenwoordigd binnen de Kenniswerkplaats. Nordwin faciliteert de organisatie in belangrijke mate.

Tot het moment dat de Kenniswerkplaats financieel zelfstandig kan opereren, is een bijdrage uit de regio gewenst. Deze bijdrage is de afgelopen jaren aanzienlijk afgebouwd en omgezet naar een meer projectmatige financiering. Projecten waaraan de Kenniswerkplaats heeft bijgedragen zijn: Place Keeping, Better Wetter, Botanische Tuin de Kruidhof, Wetterwâlden en projecten voor de Noardlike Fryske Walden.

Betrokken partijen

Gemeenten, Nordwin College en Hogeschool Van Hall Larenstein als initiatoren, Stenden Hogeschool, NHL Hogeschool, ROC Friese Poort, Friesland College, Wageningen UR, Noardlike Fryske Wâlden, Ecologisch onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga en vele ondernemers en dorpsbelangen.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2012 - 2015

Totale projectomvang: € 1.100.000,00

Totaal ANNO bijdrage: € 150.000,00

K6. Energie uit Hout

Samenvatting

Het onderhoud van de honderden kilometers elzensingels en houtwallen in Noordoost Fryslân levert jaarlijks een grote hoeveelheid hak- en snoeihout op. Vereniging de Noardlike Fryske Wâlden (NFW) probeert via een regionale aanpak naar een duurzame herbestemming van dit hout te komen. Het hout kan namelijk worden ingezet als biomassa. Geprobeerd wordt deze biomassa aan te bieden aan streekinitiatieven om de CO2-kringloop binnen de Wâlden meer gesloten te krijgen. De doelstelling van dit project is het kostenefficiënt organiseren van landschapsbeheer in het werkgebied van de Vereniging, waarbij vrijkomende biomassa wordt aangeboden aan één of meerdere streekinitiatieven voor het gebruik en verwerking van houtachtige biomassa. Het project is op dit moment in uitvoering.

Betrokken partijen

Noardlike Fryske Walden, de agrariërs in het gebied, gemeenten, provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2013 - 2017

Totale projectomvang: € 1.235.000,00

Totaal ANNO bijdrage: € 167.000,00

Noardlike
Fryske
Wâlden

Energie uit Hout

ZOMER | 2014

PROJECT ENERGIE UIT HOUT BIEDT KANSEN
VOOR DE NOARDLIKE FRYSKÉ WÂLDEN

Wat smyt it op?

- > Besparen op kosten landschapsonderhoud
- > Ontzorgen, werk wordt uit handen genomen
- > Kwaliteit landschap neemt toe

N2. Regiomarketing - Recreatie en toerisme

Samenvatting

‘Noordoost Fryslân echt mooi’ was de slogan van de in 2008 gestarte regiomarketingcampagne van de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel en Kollumerland c.a.. In 2009 en 2012 kwamen daar resp. de gemeenten Tytsjerksteradiel en Ferwerderadiel bij. Op 7 februari 2011 ging de campagne officieel van start, waarbij de term ‘Dwaande’ het beeldmerk werd. Onderdelen waren het opzetten van een ambassadeurs- en toeristisch netwerk, een website over wonen, werken en recreëren en vooral het investeren in netwerken en aanhaken bij projecten of organisaties op Friese schaal. In de loop van de jaren heeft dit project zich verder ontwikkeld. Sinds 2014 is er een aparte regionale organisatie opgericht voor marketing en gastheerschap, aangestuurd door de toeristische ondernemers zelf: St. Regiomarketing en Toerisme. De Stichting krijgt een subsidiebijdrage van de gemeenten. Het doel is de toeristische regio met al haar kwaliteiten op de kaart te zetten (marketing) en de gasten in het gebied van goede informatie te voorzien (gastheerschap). Verder wil zij het netwerk van de recreatieondernemers versterken, zoekt zij de verbinding tussen de verschillende regio's in Fryslân en haakt zij aan bij Merk Fryslân. Activiteiten, gericht op de thema's wonen en werken, worden via Dwaande Wonen en werken opgepakt.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, VRA, ONOF, deelnemers opstellen Waterrecreatievisie, stichting RMT, Dwaandeambassadeurs, de diverse recreatieondernemers in NOF.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2011 - 2015
Totale projectomvang: € 770.000,00
Totaal ANNO bijdrage: € 280.000,00

N2. Regiomarketing - Wonen en Werken

Samenvatting

Waar de stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân inzet op de toerist en recreant, is er daarnaast een duidelijke behoefte om in te zetten op marketing op het gebied van wonen en werken. Hierbij gaat het om campagnes gericht op het behouden van bedrijven en bewoners in Noordoost Fryslân. Dwaande wordt via wonen en werken blijvend uitgedragen. De Dwaande ambassadeurs vormen een belangrijk netwerk om de campagne uit te dragen.

Betrokken partijen

Provincie Fryslân, gemeenten, ambassadeursnetwerk, ONOF, ondernemers.

Looptijd en kosten

Looptijd project: 2015 - 2016

Totale projectomvang: € 60.000,00

Totaal ANNO bijdrage: € 30.000,00

(als onderdeel van 280.000 van N2)

